

Received: 22 March 2022

Revised: 6 June 2023

Accepted: 7 June 2023

การออกแบบบทการแสดงและลีลานาฏศิลป์ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย¹

PLOT AND CHOREOGRAPHY IN THE CREATION OF A DANCE FROM LEARNING LOSS¹

ณัฐนิช ธรณธรรมกุล^{2*}Nattanich Toranatumgul²นราพงษ์ จรัสศรี³Naraphong Charassri³

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการออกแบบบทการแสดงและลีลานาฏศิลป์ในผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและการทดลองและการวิจัยสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะการแสดง ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในงานวิจัยที่หลากหลายในการศึกษาข้อมูลงานวิจัย โดยให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องสาเหตุและผลกระทบของภาวะการเรียนรู้ถดถอย ได้แก่ การสำรวจข้อมูลเชิงเอกสาร สื่อสารสนเทศ การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ ประสบการณ์ของผู้วิจัย และเกณฑ์การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มา

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ This article is a part of dissertation, Doctor of Fine and Applied Arts Program in Dance, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University
นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² Graduate Student, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์, ศาสตราจารย์ ดร., คณะศิลปกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³ Dissertation Advisor, Professor PhD., Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University

* Corresponding author e-mail: mieng-baby@hotmail.com

วิเคราะห์เพื่อหารูปแบบบทการแสดงและลีลานาฏศิลป์ ผลการวิจัยพบว่า งานวิจัยการสร้างสรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย ผู้วิจัยได้ออกแบบบทการแสดงออกเป็น 4 องค์ คือ องค์ที่ 1 บทนำ องค์ที่ 2 สาเหตุของภาวะการเรียนรู้ถดถอย องค์ที่ 3 ผลกระทบของภาวะการเรียนรู้ถดถอย และองค์ที่ 4 บทสรุป นอกจากนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบและแนวคิดลีลานาฏศิลป์ที่หลากหลายในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ทั้ง 4 องค์ คือ แนวคิดการเคลื่อนไหวท่าทางที่ใช้ในชีวิตประจำวัน แนวคิดการเต้นลีลาท่าทางแบบธรรมชาติที่มีลักษณะธรรมชาติสามัญแบบเรียบง่ายเข้าไปเข้ามา การสร้างและเปลี่ยนแปลงรูป เทคนิคการเคลื่อนไหวในท่าเกร็งกล้ามเนื้อและท่าผ่อนคลาย เทคนิคการเต้นของพอล เทย์เลอร์ เทคนิคการเต้นของพิน่า เบาซ์ เทคนิคการเต้นของทวิลา ชาร์ฟ เทคนิคการเต้นของเจมส์ แวร์ริง นาฏศิลป์รูปแบบบัลเลต์คลาสสิก นาฏศิลป์รูปแบบแจ๊สสมัยใหม่และศิลปะการแสดง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์มาประเมินคุณภาพของบทการแสดง โดยมีคุณภาพ ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำและผู้บุกเบิก ด้านความทันสมัยและด้านจรรยาบรรณ อีกทั้งรูปแบบลีลานาฏศิลป์ ได้แก่ ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านความหลงใหลและด้านรสนิยม ทั้งนี้ผลที่ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ

คำสำคัญ: บทการแสดง; ลีลานาฏศิลป์; การสร้างสรค์นาฏศิลป์; ภาวะการเรียนรู้ถดถอย

Abstract

This research article is part of the doctoral dissertation entitled “The Creation of a Dance from Learning Loss and its purpose is to find the plot and choreography of the dance from learning loss. The qualitative study employing experiment and creative research methods in performing art was applied as the research design. The researcher utilized a variety of research instruments to elicit the data that focus on causes and effects of learning loss from document research, media, seminars, observations, interviews, researcher’s experience, and artist benchmark. After that, the researcher analyzed the data to find the plot and choreography. Based on the results of the study, the researcher designed the plot into 4 acts which are Act 1 Prologue, Act 2 Causes of Learning Loss, Act 3 Effects of Learning Loss, and Act 4 Epilogue. For the choreography, the researcher used various styles to create the performance, and they include Everyday movement, Repetitive movement and pattern, Contraction and release, Paul Taylor’s technique, Pina Bausch’s technique, Twyla Tharp’s technique, James Waring’s technique, Classical ballet, Modern jazz dance, and Dramatic arts. Moreover, the artist benchmark was used to evaluate the quality of the plot covering Pioneer, Up-to-date, and Ethical. The quality of choreography includes Passing the knowledge, Passion, and Taste. The results of the study perfectly corresponded with the stated objectives.

Keywords: Plot; Choreography; Creative dance; Learning loss

1. บทนำ

ภาวะการเรียนรู้ถดถอย เป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่ก่อให้เกิดข้อถกเถียงในแวดวงนักวิชาการและบุคลากรด้านการศึกษาทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาระดับทางการเรียนรู้ทางวิชาการและทักษะในด้านต่าง ๆ ของเด็กให้ลดลง โดยมีสาเหตุต่าง ๆ ได้แก่ การลาเรียน การหยุดเรียนในช่วงปิดภาคเรียน การศึกษา หรือเกิดสถานการณ์ที่รุนแรงส่งผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมาก เช่น โรคระบาด ภัยพิบัติ เหตุการณ์บ้านเมือง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เหมาะสมและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ไม่ดี ทำให้เด็กไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้ได้ความรู้ลดลง และผลการเรียนของเด็กลดลงตามลำดับ อีกทั้งการแสดงออกทางความคิด และพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องและเหมาะสม ให้กลับมาพัฒนาการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง สามารถนำทักษะความรู้จากศาสตร์ต่าง ๆ มาผนวกกับความคิดเชิงสร้างสรรค์ ในการคิดค้นสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์และองค์ความรู้ใหม่แก่สังคม ควบคู่กับฝึกฝนและขัดเกลาคุณธรรม จริยธรรม อันดีงาม จะทำให้เด็กมีความประพฤติที่ดี มีศักยภาพในการทำงาน สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ อีกทั้งนำพาประเทศชาติในการขับเคลื่อนทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม ให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน จากการศึกษาประเด็นปัญหาภาวะการเรียนรู้ถดถอย โดยส่วนใหญ่มีการนำเสนอประเด็นดังกล่าว ผ่านสื่อรูปแบบต่าง ๆ อย่าง หนังสือ เอกสาร บทความ งานวิจัย ข่าวบนสื่ออินเทอร์เน็ต การจัดสัมมนาทางวิชาการ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอตัวอย่างข้อมูลที่ได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลสื่อต่าง ๆ ดังนี้ จากการศึกษารายงานผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โควิด-19: สภาพการณ์ บทเรียนและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ จากกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนต้นจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2,528 คน พบว่า จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา เกิดภาวะการเรียนรู้ถดถอยทางการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านทักษะการอ่านและคณิตศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะของผู้เรียน รวมไปถึงทักษะชีวิต สัมพันธภาพภาพและการทำงานร่วมกับผู้อื่นลดลง โดยมีสาเหตุมาจากการขาดแรงจูงใจ ขาดความสนใจและความมั่นใจของผู้เรียนที่ลดลง การขาดความเข้าใจและการขาดการสนับสนุนทางด้านการเรียน จากผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนที่ลดลง อีกทั้งความไม่พร้อมของสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีในการเรียนรู้ ส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา เกิดภาวะการเรียนรู้ถดถอยทางการเรียนรู้ด้านความรู้ การเชื่อมโยงองค์ความรู้ ด้านเจตคติต่อการเรียนและวิชาที่เรียน รวมไปถึงทักษะทางวิทยาศาสตร์และทักษะปฏิบัติที่ถดถอยลงอีกเช่นกัน การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะและสภาวะทางอารมณ์ สัมพันธภาพและสุขภาพจิตของผู้เรียน โดยมีสาเหตุมาจากการขาดแรงจูงใจและความพร้อมในการเรียนของผู้เรียน การปรับตัวของครูผู้สอนต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ การขาดความเข้าใจและการขาดการสนับสนุนทางด้านการเรียน จากผู้ปกครอง การกำหนดนโยบายและการจัดการของทางโรงเรียนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 อีกทั้งความไม่พร้อมของสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีในการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,

ม.ป.ป., น. ช-ค) จากสาเหตุและผลกระทบของภาวะการเรียนรู้ถดถอยที่เกิดขึ้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกมาตรการการฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอย โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลง 2) เสริมพลังพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา 3) สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 4) พัฒนากล้องสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา 5) สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกาย และสุขภาพจิต 6) ยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และ 7) จัดสวัสดิการ ความปลอดภัยและสร้างขวัญและกำลังใจ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565, น. 14-28)

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่า ประเด็นปัญหาภาวะการเรียนรู้ถดถอยถูกนำเสนอผลงานศิลปกรรมในรูปแบบต่าง ๆ แต่กลับไม่มีศิลปิน ผู้สร้างสรรค์ท่านใดนำประเด็นปัญหาภาวะการเรียนรู้ถดถอย มาสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ อันเป็นศาสตร์ที่สื่อสารเรื่องราวในประเด็นดังกล่าวได้อย่างลึกซึ้ง สามารถทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจ ประกอบกับประสบการณ์ของผู้วิจัย ที่มีทักษะทางการแสดง การออกแบบผลงานทางด้านนาฏศิลป์ และประสบการณ์ทำงานด้านการสอนนาฏศิลป์ตะวันตก จึงทำให้ผู้วิจัยได้พบเห็นปัญหาภาวะการเรียนรู้ถดถอย อีกทั้งสามารถใช้องค์ความรู้ และประสบการณ์การทำงานมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย ผ่านกระบวนการศึกษา และทำความเข้าใจในข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้ง รวมไปถึงการอธิบายขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ในเชิงวิชาการได้อย่างมีเหตุผล ทำให้เกิดผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์จากประเด็นใหม่ของการวิจัย อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์ต่อไป

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย เพื่อเป็นต้นแบบและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ในประเด็นปัญหาทางการศึกษา ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้ เป็นสื่อศิลปะที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาทางการศึกษา อีกทั้งเป็นแนวทางในการศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ที่มีการบูรณาการองค์ความรู้สหศาสตร์ มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานทั้งในเชิงทฤษฎี และเชิงปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาระบบการศึกษา ทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ให้กับผู้ที่สนใจต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบของบทการแสดงและลีลานาฏศิลป์ในผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย

3. ขอบเขตของการวิจัย

- 4.1 ศึกษาข้อมูลงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะการเรียนรู้ถดถอยที่เกิดขึ้นในสังคมไทยเป็นหลัก
- 4.2 ศึกษากระบวนการสร้างสรรค์จากผลงานทางด้านนาฏศิลป์ในช่วงปี พ.ศ. 2555-2565

4. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และการทดลองและวิจัยสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะการแสดง (Experiment and creative research in performing art) โดยมีวิธีการดำเนินงานวิจัยดังต่อไปนี้

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1.1 การรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร (Review Data): ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเชิงเอกสารจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ สำหรับใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์

4.1.2 สื่อสารสนเทศ (Information Media): ผู้วิจัยใช้สื่อสารสนเทศในการสืบค้น และศึกษาข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย อีกทั้งใช้ในการศึกษาผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในรูปแบบวีดิทัศน์ ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ

4.1.3 การสัมมนา (Seminar): ผู้วิจัยได้เข้าร่วมการสัมมนาวิชาการทางด้านนาฏศิลป์ เพื่อศึกษาความรู้เชิงทฤษฎี และกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ทำให้ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ต่อไป

4.1.4 การสังเกตการณ์ (Observation): ผู้วิจัยเข้าร่วมสังเกตการณ์จากการเข้าร่วมชมการแสดงผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) และไม่มีส่วนร่วม (Non-participatory Observation) เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

4.1.5 การสัมภาษณ์ (Interview): เนื่องจาก ประเด็นหัวข้องานวิจัยเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการศึกษา ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในงานวิจัยทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ที่ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบโควตา (Quota Selection) เพื่อไม่เป็นการเจาะจงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัย เนื่องจาก กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ถือว่าเป็นบุคคลกลุ่มเปราะบาง และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยโดยตรง นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้คำถามสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured

Interview) ที่ผ่านกระบวนการตรวจสอบโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

4.1.6 ประสบการณ์ผู้วิจัย (Experience): ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ และประสบการณ์ทางด้านนาฏศิลป์ตะวันตก การสร้างสรรค์ผลงานและการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงานในฐานะผู้ออกแบบ และฐานะนักแสดง มาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการทางศิลปะในด้านการดำเนินงานวิจัย และการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์

4.1.7 เกณฑ์การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์: เป็นเกณฑ์วัดคุณภาพของศิลปินและคุณภาพของการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ของ วิชชุตา วุฑฒิตย์ ประกอบด้วย คุณสมบัติ 11 ประการ ดังต่อไปนี้ จิตวิญญาณ ปรัชญา จรรยาบรรณ ประสบการณ์ ความสามารถหลากหลาย การถ่ายทอดองค์ความรู้ เป็นผู้หายาก ผู้นำและผู้บุกเบิก ความคิดสร้างสรรค์ รสนิยม ความหลงใหล (จินตนา อนุวัฒน์, 2564, น. 91) อีกทั้ง นราพงษ์ จรัสศรี (2548) ได้เพิ่มเติมคุณสมบัติในเกณฑ์การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์อีกประการ คือ ความทันสมัย โดยผู้วิจัยได้นำเกณฑ์การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์ มาใช้ในการตรวจสอบและประเมินคุณภาพผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ของผู้วิจัย

4.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและภาคสนาม พร้อมทั้งประมวลเนื้อหาของงานวิจัย จนสามารถนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ซึ่งเมื่อนำมาเทียบเคียงกับข้อคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ควบคู่กับการประเมินคุณภาพโดยใช้เกณฑ์การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์ ผ่านการใช้ประสบการณ์ของผู้วิจัย ทำให้เกิดงานวิจัยและผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ที่มีคุณภาพ สามารถเป็นต้นแบบแก่ผู้ที่สนใจใช้ในการศึกษาต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดแบ่งวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ: ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาจากการประมวลและสังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สื่อสารสนเทศ ตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม จากการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และการเข้าร่วมสัมมนา

4.2.2 การวิเคราะห์โดยใช้การทดลองและวิจัยสร้างสรรค์ผลงานทางด้านการศิลปะการแสดง: ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ผ่านกระบวนการวิจัยทดลองสร้างสรรค์ผลงานการแสดงตามองค์ประกอบทางด้านนาฏศิลป์ทั้ง 8 ประการ ตลอดจนการอภิปรายผล ที่นำเกณฑ์การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์ มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อประเมินคุณภาพผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์

5. ประโยชน์ของการวิจัย

5.1 ได้รูปแบบบทการแสดงและลีลานาฏศิลป์ในผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย

5.2 ได้องค์ความรู้จากกระบวนการออกแบบบทการแสดงและลีลานาฏศิลป์ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ที่กำลังศึกษาหรือผู้ที่สนใจทางด้านนาฏศิลป์ สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาบทความวิจัยนี้ไปใช้ในการอ้างอิงหรือเป็นต้นแบบในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการศึกษาด้านนาฏศิลป์ต่อไป

6. ผลการวิจัย

6.1 บทการแสดง

การออกแบบบทการแสดง ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ที่ผู้สร้างสรรค์ต้องคำนึงถึงเป็นสิ่งแรกเพราะว่า บทการแสดงเปรียบเสมือนเสาหลักของการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ที่เป็นตัวกำหนดแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์และองค์ประกอบอื่น ๆ ของการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ (ธรากร จันทะสาโร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 ตุลาคม 2565) จากความสำคัญของการออกแบบบทการแสดง ทำให้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นเรื่องภาวะการเรียนรู้ถดถอยที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า มาวิเคราะห์และสร้างสรรค์ออกมาเป็นบทการแสดงการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย โดยมีการวางโครงบทการแสดงแบบละครเทรเจดี้ (Tragedy) ที่มีการดำเนินเรื่องจากจุดเริ่มต้นไปสู่ตอนจบอย่างสมเหตุสมผล (นพมาส แววหงส์, 2558, น. 4) ผสมผสานกับการใช้ทฤษฎีทางด้านศิลปกรรมศาสตร์อย่างแนวคิดศิลปะแบบปะติด (Collage) ที่บทการแสดงจะมีได้ร้อยเรียงภาพการแสดงที่ต่อเนื่องกัน แต่บทการแสดงจะอยู่ภายใต้ประเด็นในหัวข้อเดียวกัน (ลักขณา แสงแดง, 2561, น. 234) นำมาใช้ในการนำเสนอการแสดง โดยผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจมาจากการรับฟังปัญหาทางการเรียนรู้ของลูกศิษย์ที่ถดถอย ซึ่งส่งผลทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ลดน้อยลง จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการนำเสนอประเด็นปัญหาภาวะการเรียนรู้ถดถอยเพื่อให้ผู้คนในสังคมเกิดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของปัญหาที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก อีกทั้งผู้วิจัยมีประสบการณ์การทำงานและทักษะทางด้านนาฏศิลป์ ตะวันตก จึงมีความสนใจในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอยเพื่อนำเสนอประเด็นของสาเหตุและผลกระทบของภาวะการเรียนรู้ถดถอย โดยแบ่งการแสดงออกเป็น 4 องก์ต่อไปนี้

องก์ที่ 1 บทนำ นำเสนอถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนตั้งแต่เดินแถวเข้ามาในโรงเรียนจนกระทั่งถึงช่วงเวลาเรียนหนังสือที่ผู้วิจัยนำเสนอเรื่องราวในประเด็น บรรยายาการการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่ดี

ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนอีกเช่นกัน โดยคำนึงถึงปัจจัยที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ บุคลิกภาพของครู พฤติกรรมการสอนของครู รูปแบบการดูแลปกครองชั้นเรียน และการปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน

องค์ที่ 2 สาเหตุของภาวะการเรียนรู้ถดถอย นำเสนอสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดภาวะการเรียนรู้ถดถอยที่เกิดขึ้นภายในชั้นเรียน โดยผู้วิจัยนำเสนอผ่านประเภทของสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะการเรียนรู้ถดถอย ได้แก่ สาเหตุจากผู้เรียน สาเหตุจากครูผู้สอน และสาเหตุจากโรงเรียน

องค์ที่ 3 ผลกระทบของภาวะการเรียนรู้ถดถอย นำเสนอผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดจากภาวะการเรียนรู้ถดถอยที่เกิดขึ้นภายในชั้นเรียน โดยผู้วิจัยนำเสนอผ่านประเภทของผลกระทบที่เกิดจากภาวะการเรียนรู้ถดถอย ได้แก่ ผลกระทบทางด้านบุคคล ที่ประกอบไปด้วย ผลกระทบทางด้านสุขภาพ ผลกระทบทางด้านพฤติกรรมของผู้เรียนและผลกระทบทางด้านการศึกษาของผู้เรียน

องค์ที่ 4 บทสรุป นำเสนอเรื่องราวหลังจากที่ผู้เรียนกลับไปถึงบ้าน เพื่อที่จะขอคำปรึกษาจากผู้ปกครอง โดยที่ผู้ปกครองกำลังทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่ได้สนับสนุนการศึกษาของผู้เรียน อันเป็นการกล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะการเรียนรู้ถดถอย จึงทำให้ผู้เรียนแยกตัวมาอยู่คนเดียว แล้วเปิดสมุดรายงานผลการเรียนขึ้นมาดูปรากฏว่า ผลการเรียนเกิดภาวะการเรียนรู้ถดถอย

6.2 ลีลานาฏยศิลป์

ลีลานาฏยศิลป์ คือ การใช้สรีระร่างกายของมนุษย์อันเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและแสดงถึงความรู้สึกที่สะท้อนถึงเรื่องราวต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ผู้วิจัยสามารถเลือกใช้ลีลานาฏยศิลป์ได้ในรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของผู้สร้างสรรค์ผลงานว่าจะเลือกใช้ลีลานาฏยศิลป์แขนงใดเป็นตัวกลางในการสื่อสาร (ชนิษฐา บุตรเจริญ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2565; อัมรงค์ บุญราช, 2565, น. 107) จากความสำคัญของลีลานาฏยศิลป์ ผู้วิจัยจึงออกแบบลีลานาฏยศิลป์ตามการแสดงทั้ง 4 องค์ดังต่อไปนี้

6.2.1 องค์ที่ 1 บทนำ ผู้วิจัยออกแบบลีลานาฏยศิลป์โดยใช้แนวคิดการเคลื่อนไหวท่าทางที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) เพื่อสื่อถึงการทำกิจกรรมของผู้เรียนขณะที่อยู่ที่โรงเรียน การเต้นในรูปแบบบัลเลต์คลาสสิก (Classical ballet) แสดงถึงความเป็นความเป็นระเบียบวินัย นาฏยศิลป์รูปแบบแจ๊สสมัยใหม่ (Modern jazz dance) ที่แสดงถึงความสุข ความสดใสของผู้เรียนที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน เทคนิคการเต้นด้วยพลังแห่งการเต้นรำลีลาที่สง่างาม (Energetic) และการเต้นด้วยอารมณ์แห่งดนตรี (Musicality) ของพอล เทย์เลอร์ (Paul Taylor) ผ่านการแสดงลีลาท่าทางของผู้สอนที่มีความสง่างาม มีความกระตือรือร้น อันเป็นคุณสมบัติในการสอนของครูที่ดีและศิลปะการแสดงในการถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึก ผ่านสีหน้าท่าทางของผู้แสดง

6.2.2 องค์ที่ 2 สาเหตุของภาวะการเรียนรู้ถดถอย ผู้วิจัยออกแบบลีลานาฏศิลป์โดยใช้แนวคิดการเคลื่อนไหวท่าทางที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ของลอรา ดีน (Laura Dean) ดังที่ นราพงษ์ จรัสศรี (2548) ได้อธิบายรูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ของลอรา ดีน (Laura Dean) ไว้ว่า “ดีน สร้างสรรค์ผลงานที่มีลีลาท่าทางแบบธรรมชาติ ท่าเต้นที่ดูธรรมดาสามัญ แบบเรียบง่ายซ้ำไปซ้ำมา (Repetitive Movement) การสร้างและเปลี่ยนแปลงรูป (Pattern)” (นราพงษ์ จรัสศรี, 2548, น. 140) ที่แสดงถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอน ได้แก่ การเขียน การอ่าน การจดจำและการฟัง และการใช้เทคนิคการเคลื่อนไหวในท่าเกร็งกล้ามเนื้อและท่าผ่อนคลาย (Contraction and Release) ของมาธา เกรแฮม (Matha Graham) โดยนราพงษ์ จรัสศรี ได้อธิบายลักษณะของการเคลื่อนไหวด้วยเทคนิคดังกล่าวไว้ว่า “เทคนิคการเคลื่อนไหวในท่าเกร็งกล้ามเนื้อและท่าผ่อนคลาย (Contraction and Release) ทำให้เกิดลีลาที่กระตุก-สะดุ้ง ทำให้คนดูรู้สึกถึงลีลาที่แปลกไปจากการดูบัลเลต์ ที่มีแต่ความราบรื่น นิ่ง สง่างาม เหมือนไม่ได้ออกกำลังกายเลย” (นราพงษ์ จรัสศรี, 2548, น. 117) ที่แสดงถึงผู้เรียนถูกครูผู้สอนบังคับในการเรียนทำให้ผู้เรียนเกิดความกลัว ไม่กล้าแสดงออก

6.2.3 องค์ที่ 3 ผลกระทบของภาวะการเรียนรู้ถดถอย ผู้วิจัยออกแบบลีลานาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบนาฏศิลป์รูปแบบบัลเลต์คลาสสิก (Classical ballet) ที่มีลักษณะการเต้นที่มีระเบียบแบบแผน มีการจัดระเบียบร่างกาย ที่ทำให้ลีลาท่าทางในการเคลื่อนไหวมีความสง่างาม เพื่อสื่อถึงผู้เรียนถูกบังคับให้อยู่ในระเบียบที่ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนด การใช้เทคนิคการแสดงออกทางสีหน้า อารมณ์และความรู้สึกในการเคลื่อนไหวร่างกายในส่วนต่างๆ ของพินา บาซ์ (Pina Bausch) และการใช้รูปแบบการเต้นที่ผสมผสานระหว่างการเต้นรูปแบบคลาสสิก (Classical dance) นาฏศิลป์รูปแบบสมัยใหม่ (Modern dance) และการเต้นแบบไม่มีเทคนิคของ เจมส์ แวริง (James Waring) เพื่อสื่อถึงการเคลื่อนไหวที่ผู้แสดงสะท้อนถึงช่วงเวลาที่เกิดความทุกข์ ไม่มีความสุข เมื่อผู้เรียนได้รับผลกระทบจากภาวะการเรียนรู้ถดถอย

6.2.4 องค์ที่ 4 บทสรุป ผู้วิจัยออกแบบลีลานาฏศิลป์โดยใช้แนวคิดการเคลื่อนไหวท่าทางที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) ที่เคลื่อนไหวลีลาท่าทางด้วยการเดินถอยหลัง ประกอบกับแนวคิดการเต้นที่คำนึงถึงกฎเกณฑ์และท่าเต้นที่ดูง่าย สบาย ๆ ตลกและดูทันสมัยของ ทวีลา ธาร์พ (Twyla Tharp) ที่ผู้แสดงต้องใช้สมองทำการคิดและคำนวณไปในการระหว่างการแสดง เช่น การเดินกลับหน้า กลับหลัง การลดความเร็วหรือการเพิ่มความเร็ว การเดินเคลื่อนที่ไปด้านข้าง (นราพงษ์ จรัสศรี, 2548, น. 140) เพื่อแสดงถึงผู้เรียนเกิดความถดถอยทางการเรียนรู้ และศิลปะการแสดง เพื่อใช้ในการสื่อสารอารมณ์และความรู้สึก ผ่านสีหน้าและท่าทางของผู้แสดงที่สะท้อนถึงความรู้สึกของผู้แสดงที่เกิดขึ้นในแต่ละฉากและองค์การแสดง

6.3 คุณภาพของบทรการแสดงและลีลานาฏศิลป์ตามเกณฑ์การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์

หลังที่ได้รูปแบบบทรการแสดงและลีลานาฏศิลป์ในผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์ มาใช้ในการประเมินคุณภาพของบทรการแสดงและลีลานาฏศิลป์ เพื่อให้ผู้ที่ศึกษาผลงานนาฏศิลป์ของผู้วิจัยและผู้สร้างสรรค์ผลงานรุ่นใหม่ สามารถนำแนวทางในการออกแบบบทรการแสดงและรูปแบบลีลานาฏศิลป์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอยไปศึกษาเพื่อพัฒนา ต่อยอดผลงานสร้างสรรค์ของตนเองให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ดังที่ นราพงษ์ จรัสศรี (2548) ได้อธิบายถึงการนำเกณฑ์มาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์ มาใช้ในการสร้างสรรค์ของผู้วิจัย ไว้ว่า เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน คือ ประสพการณ์ที่ศิลปินได้นำไปเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์ผลงานหรือนำไปใช้ในการแสดงในฐานะนักแสดงหรือแม้แต่นำไปสืบทอดในกรณีการเผยแพร่องค์ความรู้ที่กล่าวมาทั้ง 3 รูปแบบของเกณฑ์มาตรฐานศิลปิน จึงเท่ากับเป็นการประกาศสิ่งที่ศิลปินนั้น ๆ ได้พัฒนาผลงานในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา สำหรับคนรุ่นใหม่จึงเท่ากับเป็นเหมือนกระจกที่สะท้อนถึงคุณสมบัติที่พึงมีที่ผู้สร้างสรรค์งานรุ่นใหม่จะนำไปต่อยอดเพื่อพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น (นราพงษ์ จรัสศรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2566)

6.3.1 คุณภาพของบทรการแสดง

จากการที่ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์มาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์มาประเมินคุณภาพของบทรการแสดงผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย พบว่า บทรการแสดงในผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุดดังกล่าว มีคุณภาพในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

6.3.1.1 ด้านความเป็นผู้นำและผู้บุกเบิก (Pioneer) คุณสมบัติของผู้นำและผู้บุกเบิก คือผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่ซ้ำแบบใคร ถ้าคิดกล้านำเสนอประเด็นที่สังคมมองข้ามหรือไม่ใครคาดคิดมาก่อน (นราพงษ์ จรัสศรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 28 พฤศจิกายน 2565) ในด้านความเป็นผู้นำและผู้บุกเบิก ผู้วิจัยได้นำประเด็นปัญหาทางการศึกษา คือ ภาวะการเรียนรู้ถดถอย มาสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ที่เป็นการนำเสนอประเด็นปัญหาภาวะการเรียนรู้ถดถอยในรูปแบบที่แตกต่างจากผู้อื่น ที่โดยส่วนมากนำเสนอประเด็นดังกล่าวในรูปแบบเอกสาร รายงานการวิจัยหรือการจัดการสัมมนาทางวิชาการเท่านั้น

6.3.1.2 ความทันสมัย (Up to date) เป็นการตื่นตัว ติดตามและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกยุคปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา เป็นผู้ที่มีความสามารถพลิกแพลง คิดค้นและพัฒนาสิ่งที่มีอยู่ก่อนหน้าด้วยความคิดสร้างสรรค์ จนทำให้เกิดของสิ่งใหม่ที่สามารถนำมาใช้ในสังคมปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมเข้ากับยุคสมัย (วิษุตา วุธาติย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มกราคม 2566) ในด้านความทันสมัย

ผู้วิจัยได้นำประเด็นเรื่องภาวะการเรียนรู้ถดถอย ที่เป็นประเด็นปัญหาทางการศึกษาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน ที่บุคลากรและนักวิชาการทางการศึกษา กำลังหาหนทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะและพฤติกรรมทางการศึกษา รวมถึง การเตรียมแผนการเรียนการสอนในสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การเกิดโรคระบาด อีกทั้งทางด้านสังคมในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น มาใช้ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย

6.3.1.3 จรรยาบรรณ (Ethical) การที่ศิลปินมีความรู้สึกรับผิดชอบและการกระทำที่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ ด้วยความถูกต้อง ยึดมั่นในการทำความดี มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพของตนเองและศิลปินที่ดีควรดำรงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นศิลปินที่น่าเชื่อถือ (ชนิษฐา บุตรเจริญ, 2564, น. 130; อนุรักษ์พัฒนผลพิกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 ธันวาคม 2565) ในด้านจรรยาบรรณ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ที่เป็นประโยชน์และรับผิดชอบต่อสังคมในการสื่อสารประเด็นปัญหาภาวะการเรียนรู้ถดถอย เพื่อให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจถึงสาเหตุและผลกระทบของภาวะการเรียนรู้ถดถอย ส่งผลในด้านลบต่อการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะและพฤติกรรมของผู้เรียนโดยตรง ผ่านการรับชมผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอยทำให้ผู้ชมเกิดความตระหนักรู้ถึงปัญหาดังกล่าว อันนำไปสู่การหาหนทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะและพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถพัฒนาสังคมให้เกิดความเจริญก้าวหน้าด้วยเช่นกัน

6.3.2 คุณภาพของลีลานาฏศิลป์

ผู้วิจัยนำเกณฑ์มาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์ มาประเมินคุณภาพของรูปแบบลีลานาฏศิลป์ที่นำมาใช้ในผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย พบว่าลีลานาฏศิลป์ในผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุดดังกล่าวมีคุณภาพในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

6.3.2.1 ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ (Passing the knowledge) คุณสมบัติการถ่ายทอดองค์ความรู้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งถ้าศิลปินมีคุณสมบัติของนักวิชาการที่สามารถนำเนื้อหาจากแหล่งปฐมภูมิอย่างมีหลักการและเป็นระบบสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ รวมทั้งการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน ทำให้สืบทอดกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานด้วยเช่นกัน (นราพงษ์ จรัสศรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 28 พฤศจิกายน 2565) โดยในด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ ผู้วิจัยได้ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับปัญหาภาวะการเรียนรู้ถดถอย ผ่านกระบวนการถ่ายทอดลีลานาฏศิลป์ให้กับผู้แสดง โดยการอธิบายถึงเรื่องราวของบทการแสดง จากนั้นให้ผู้แสดงทดลองออกแบบลีลานาฏศิลป์ตามความเข้าใจของผู้แสดง จนเกิดเป็นลีลานาฏศิลป์รูปแบบใหม่ที่นำมาใช้ในผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์จากกระบวนการถ่ายทอดลีลานาฏศิลป์ของผู้วิจัยให้ผู้แสดงได้องค์ความรู้เกี่ยวกับภาวะการเรียนรู้ถดถอย อีกทั้งได้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการออกแบบลีลานาฏศิลป์ด้วยเช่นกัน

6.3.2.2 ด้านความหลงใหล (Passion) ความหลงใหล เป็นสิ่งที่เกิดจากความชื่นชอบ

ของศิลปินที่มีความปรารถนาและตอบสนองความต้องการของตนเอง ศิลปินจึงใช้สิ่งนี้ไปเป็นส่วนหนึ่งของจินตนาการในการสร้างงานของตนด้วยความชื่นชอบด้วยความรักและศรัทธาในความหลงใหลต่อสิ่งนั้น (นราพงษ์ จรัสศรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 28 พฤศจิกายน 2565) ในด้านความหลงใหล เนื่องจากผู้วิจัยมีความชื่นชอบนาฏศิลป์ตะวันตกในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ นาฏศิลป์ร่วมสมัย (Contemporary dance) ที่สามารถแสดงลีลาท่าทางที่มาจากทักษะทางด้านนาฏศิลป์ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเล่าเรียน มาออกแบบสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นลีลาท่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน นาฏศิลป์รูปแบบบัลเลต์คลาสสิก (Classical ballet) ที่มีลีลาท่าทางที่สง่างาม มีความเป็นระเบียบแบบแผนและนาฏศิลป์รูปแบบสมัยใหม่ (Modern dance) ที่สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างอิสระที่ลดทอนกฎเกณฑ์และแบบแผนนาฏศิลป์รูปแบบบัลเลต์คลาสสิก (Classical ballet) สามารถถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกของการแสดงผ่านลีลาท่าทางได้อย่างชัดเจน จากความหลงใหลในรูปแบบนาฏศิลป์ทั้ง 3 รูปแบบ ผู้วิจัยจึงได้นำมาผสมผสานและประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย

6.3.2.3 ด้านรสนิยม (Taste) รสนิยมของศิลปินเกิดจากความชื่นชอบในแบบอย่าง

ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ตัวเองสนใจ สามารถเกิดขึ้นจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ปัจจัยทางสังคมและสภาพแวดล้อม ศิลปินจะถ่ายทอดรสนิยมและความชื่นชอบของตนเองผ่านผลงานศิลปะ โดยอาศัยประสบการณ์ทางด้านงานศิลปะอย่างหลากหลายและกว้างขวาง จนสามารถตกผลึกเป็นความชื่นชอบส่วนบุคคล มาพัฒนาทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตผลงานศิลปะที่งดงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของศิลปินเอง (พรรณพัชร เกษประยูร, 2563, น. 41; วิชชุดา วุฑาพิทย, การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 ตุลาคม 2565) ในด้านรสนิยม เนื่องด้วย ผู้วิจัยได้ศึกษาทักษะทางด้านนาฏศิลป์ในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ นาฏศิลป์รูปแบบบัลเลต์คลาสสิก (Classical ballet) นาฏศิลป์รูปแบบสมัยใหม่ (Modern dance) นาฏศิลป์ร่วมสมัย (Contemporary dance) และนาฏศิลป์อินเดีย (Indian dance) จึงทำให้เกิดการเคลื่อนไหวร่างกายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผู้วิจัย ได้แก่ การเคลื่อนไหวที่ดูสง่างาม แข็งแรง ผ่านการจัดระเบียบร่างกายและเทคนิคนาฏศิลป์รูปแบบบัลเลต์คลาสสิก (Classical ballet) การเคลื่อนไหวร่างกายในลีลาท่าทางที่มีอิสระ สามารถแสดงอารมณ์และความรู้สึกได้อย่างชัดเจน ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงนำการเคลื่อนไหวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะมาใช้ออกแบบลีลานาฏศิลป์ในผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย

7. การสรุปผลและการอภิปรายผล

การสร้างสรรคานาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลและทดลองสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้รูปแบบของการแสดงโดยแบ่งเป็น 4 องค์ ได้แก่ องค์ที่ 1 บทนำ นำเสนอเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนตั้งแต่เดินแถวเข้ามาในโรงเรียน จนกระทั่งถึงช่วงเวลาเรียนหนังสือที่ทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ องค์ที่ 2 สาเหตุของภาวะการเรียนรู้ถดถอย นำเสนอสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะการเรียนรู้ถดถอย องค์ที่ 3 ผลกระทบของภาวะการเรียนรู้ถดถอย นำเสนอผลกระทบที่เกิดจากภาวะการเรียนรู้ถดถอย และองค์ที่ 4 บทสรุป นำเสนอเรื่องราวที่ผู้ปกครองไม่ได้สนับสนุนการศึกษาของผู้เรียน จนนำไปสู่บทสรุปว่าผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดภาวะการเรียนรู้ถดถอย นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบลีลานาฏศิลป์ที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย 4 องค์ โดยผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบนาฏศิลป์ดังกล่าวต่อไปนี้ องค์ที่ 1 บทนำ ผู้วิจัยใช้แนวคิดการเคลื่อนไหวท่าทางที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (Everyday movement) นาฏศิลป์รูปแบบบัลเลต์คลาสสิก (Classical ballet) นาฏศิลป์รูปแบบแจ๊สสมัยใหม่ (Modern jazz dance) เทคนิคการเต้นของพอล เทย์เลอร์ (Paul Taylor) และศิลปะการแสดง องค์ที่ 2 สาเหตุของภาวะการเรียนรู้ถดถอย ผู้วิจัยใช้แนวคิดการเคลื่อนไหวท่าทางที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (Everyday movement) เทคนิคการเคลื่อนไหวที่เรียบง่ายซ้ำไปซ้ำมา (Repetitive movement) และการสร้างและเปลี่ยนแบบรูป (Pattern) และเทคนิคการเคลื่อนไหวในท่าเกร็งกล้ามเนื้อและท่าผ่อนคลายกล้ามเนื้อ (Contraction and release) องค์ที่ 3 ผลกระทบจากภาวะการเรียนรู้ถดถอย ผู้วิจัยใช้นาฏศิลป์รูปแบบบัลเลต์คลาสสิก (Classical ballet) เทคนิคการเต้นของพินา บาซ์ (Pina Bausch) และการใช้เทคนิคการเต้นของเจมส์ แวริง (James Waring) อีกทั้งองค์ที่ 4 บทสรุป ผู้วิจัยใช้แนวคิดการเคลื่อนไหวท่าทางที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (Everyday movement) เทคนิคการเต้นของทวิลา ธาร์ฟ (Twyla Tharp) และศิลปะการแสดง หลังจากการทดลองออกแบบการแสดงและลีลานาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์มาประเมินคุณภาพของการแสดง โดยมีคุณภาพดังต่อไปนี้ ด้านความเป็นผู้นำและผู้บุกเบิก ในการนำเสนอภาวะการเรียนรู้ถดถอยมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ด้านความทันสมัย จากการนำเสนอภาวะการเรียนรู้ถดถอย ที่เป็นประเด็นปัญหาทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัยมานำเสนอเป็นผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์และด้านจรรยาบรรณ ที่คำนึงถึงการสร้างความตระหนักรู้แก่สังคมถึงสาเหตุและผลกระทบของภาวะการเรียนรู้ถดถอย นอกจากนี้ในเรื่องคุณภาพหลังจากการทดลองออกแบบลีลานาฏศิลป์ มีคุณภาพดังต่อไปนี้ ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ จากการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับปัญหาภาวะการเรียนรู้ถดถอย ผ่านกระบวนการถ่ายทอดลีลานาฏศิลป์ให้กับผู้แสดง ด้านความหลงใหล จากความชื่นชอบนาฏศิลป์ร่วมสมัย (Contemporary dance) นาฏศิลป์รูปแบบบัลเลต์คลาสสิก (Classical

ballet) และนาฏยศิลป์รูปแบบสมัยใหม่ (Modern dance) อีกทั้งด้านสนิยม เกิดจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ทักษะทางด้านนาฏยศิลป์ในหลากหลายรูปแบบ จนเกิดเป็นการเคลื่อนไหวลีลาท่าทางที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะของผู้วิจัยนำมาใช้ออกแบบลีลานาฏยศิลป์ในการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ถดถอย ทั้งนี้ผลที่ได้จากการออกแบบบทการแสดงและลีลานาฏยศิลป์ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ

8. ข้อเสนอแนะ

การออกแบบบทการแสดงและลีลานาฏยศิลป์ในการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากภาวะการเรียนรู้ ถดถอย ผู้วิจัยได้นำเสนอบทการแสดงที่นำเสนอเรื่องราวสาเหตุและผลกระทบของภาวะการเรียนรู้ถดถอย อีกทั้งออกแบบลีลานาฏยศิลป์โดยใช้ลีลานาฏยศิลป์ตะวันตกในรูปแบบที่หลากหลาย ทำให้ผู้ที่ศึกษา หรือ ผู้ที่สนใจสามารถนำประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับ ประเด็นปัญหามาภาวะการเรียนรู้ถดถอยในด้านวิชาการและการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์เพิ่มมากขึ้น

9. กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่สละเวลา มอบองค์ความรู้ทางด้านทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทางด้านนาฏยศิลป์และศาสตร์แขนงอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย อีกทั้งคอยให้คำแนะนำเพื่อพัฒนาผลงานวิจัยและผลงานสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับ งานวิจัยของผู้วิจัย

10. รายการอ้างอิง

- ชนิษฐา บุตรเจริญ. (2564). *การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากการตีความ “บาป 7 ประการ” ในบริบทสังคมไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/79368>
- จินตนา อนุวัฒน์. (2564). *การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงคุณสมบัติของกรรมการในอุดมคติที่ใช้พิจารณาผลงานด้านนาฏยศิลป์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/79370>
- ธำรงค์ บุญราช. (2565). รูปแบบลีลานาฏยศิลป์ในการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากคำวิจารณ์คุณสมบัติการเป็นนาฏยศิลปินของ นราพงษ์ จรัสศรี. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 26(1), 101-116. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/jfofa/article/view/246021/170574>

- นพมาศ แวหงส์. (2558). *ปริทัศน์ศิลปะการละคร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นราพงษ์ จรัสศรี. (2548). *ประวัตินาฏยศิลป์ตะวันตก*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณพัชร เกษประยูร. (2563). *การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากความไม่สมบูรณ์ในกระบวนการคัดเลือกศิลปินระดับชาติทางด้านนาฏยศิลป์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/76031>
- ลักขณา แสงแดง. (2561). *การสร้างสรรค์งานนาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/63169>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). *มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียน สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (ม.ป.ป.). *รายงานผลการศึกษภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โควิด-19: สภาพการณ์ บทเรียนและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียน สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.